

Posudek oponenta práce

Hykeš, Matěj. *Neformální vzdělávání a informální učení ve vzájemně prospěšných neziskových organizacích – případová studie*. Praha, 2014. 53 s., 2 přílohy. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Posuzovaná bakalářská práce má rozsah pouhých 40 stran výkladového textu a je rozdělena do čtyř samostatných kapitol, Úvodu a Závěru. Text je rovněž doplněn dvěma přílohami. Zvolené téma lze hodnotit jako výsostně specifické a netradiční, v každém případě však odpovídající odborné profilaci katedry.

Ačkoli je Úvod práce poněkud sporý, obsahuje většinu požadovaných údajů. Postrádám tak pouze shrnutí dosavadního zpracování problematiky. Text jako celek je poměrně stručný, přesto však funkční. Problém ovšem vidím v celkové homogenitě výkladu, kdy především úvodní teoretické kapitoly nejsou dostatečně konvergentně propojeny a netvoří jednotný celek. Explicitním příkladem je druhá a třetí kapitola (podrobněji níže). Např. oblast sportu s tematikou neformálního vzdělávání souvisí pouze velmi vzdáleně a pokud autor cítil potřebu tento segment podrobněji analyzovat, bylo by vhodnější jej zařadit do celku spojeného s informálním učení. Téma zpracováno pouze na základě osobních domněnek, bez očekávaného teoretického zakotvení v odborné literatuře, má navíc minimální vypovídací hodnotu. Zřetelná je i snaha autora více či méně koherentně propojit ústřední téma práce s často zcela odlišně zaměřenými koncepty.

2. Odborná úroveň

Výchozí problematika je poměrně náročná a autorem dle mého názoru bohužel ne zcela ideálně uchopená. Celková podoba textu je determinována přílišnou závislostí na omezeném množství výchozích zdrojů a rovněž tím, že zvolená oblast je velmi komplexní a v zásadě není možné ji na poměrně omezeném prostoru dostačujícím způsobem analyzovat. Autor navíc při zpracování nejen těchto témat postupuje vysoce selektivně (to se týká i zmiňované práce s výchozí literaturou) a nedaří se mu zachytit jednotlivé kontexty v celé jejich komplexnosti. Převažující tezovitost je tak typickým znakem posuzované bakalářské práce, často na úkor srozumitelnosti a přesnosti obsahu (např. historie neziskového sektoru, sportu, lidského a sociálního kapitálu apod.). Explicitně je to zřetelné u vymezení základní terminologie, kdy v případě pojmů neformální vzdělávání či učení postrádám skutečně korektní a přesnou definici. Nejen v tomto případě měl autor vycházet spíše z volně dostupných primárních zdrojů než ze sekundárních materiálů (to se týká i dalšího vymezení na s. 17-18). Rovněž uváděné vlastnosti neformálního vzdělávání (autoři Dále a Bell) nelze v žádném případě aplikovat na celou realitu tohoto výseku edukační reality, ačkoli tak autor posuzované práce činí. Podobné znaky vykazují i pasáže věnované konceptu celoživotního učení, kdy nejsou reflektovány rozdíly dvou odlišných konceptů (celoživotní vzdělávání a celoživotní učení) a rovněž uváděné dokumenty a kontexty netvoří organický celek. Neplatí rovněž tvrzení, že u vzdělávání je přítomnost lektora „bezpodmínečná“ (s. 18) či že se informální učení váže k vykonávání různých činností (s. 20).

Diskutabilní jsou rovněž deklarované cíle empirické části, které nejsou relevantně a jednoznačně formulovány. Co mělo být výsledkem a přínosem šetření, kromě popisu činností vybraných institucí? Není rovněž jasné, co konkrétně má autor uvedenými „stavem a podobou“ učení konkrétně na mysli. Absentuje i upřesnění zaměření tohoto učení, takže se v obsahu neorganicky prolínají edukační aktivity členů, funkcionářů i veřejnosti, což výrazně problematizuje možnost jakékoli komparace. Nejednoznačnost vymezení oblasti informálního

učení navíc způsobuje, že tato kategorie v sobě integruje prakticky všechny činnosti vybraných organizací, nejen ty výsostně edukační (příklad za všechny: rozhodování o využívání společných prostor, hraní šachů v šachovém klubu apod.) a je tak skutečně bezbřehá a s minimální vypovídací hodnotou. Autor navíc zvolil podobu prostého popisu činností vybraných organizací bez jakékoli standardizace umožňující reálnou analýzu a komparaci. Otázkou je i to, zda jde skutečně o případovou studii.

3. Práce s literaturou

V Soupisu bibliografických citací je uvedeno průměrných 34 zdrojů, z toho 8 cizojazyčných. Jedná se o velmi pestrý výběr literatury proměnlivého zaměření a úrovně, v rámci kterého převažují články, statistiky a informační materiály. Překvapující je (až na pár výjimky) absence primárních zdrojů a rovněž i relevantní andragogické literatury. Tento nedostatek se pak negativně projevuje ve výsledné kvalitě práce. Výchozí zdroje jsou nicméně uváděny poměrně pečlivě a v rámci celého textu je s nimi řádně nakládáno.

4. Grafické zpracování

Z hlediska grafické úpravy je práce vypracována přehledně a zodpovědně, bez výraznějších pochybení. Na titulní straně je nicméně uvedena nesprávná datace vzniku.

5. Jazyková úroveň

Posuzovaná bakalářská práce vykazuje poněkud oslabenou jazykovou úroveň. Poměrně často se objevují stylistické nedostatky a nevhodné formulace, přítomny jsou i gramatické chyby či pochybení v interpunkci. Právě nevhodné využívání jazykových prostředků (stylistika, slovní zásoba) vyznění práce výrazně determinuje. Pouze jako kuriozitu upozorním na nesprávné uvedení jména kolegy z katedry (s. 24).

6. Podněty k rozpravě

- a) Mohl by autor uvést konkrétní příklady neformálního vzdělávání ve formálních školských institucích (viz s. 18)?
- b) Je možné uvést pár příkladů vzdělávání bez přítomnosti lektora (viz s. 18)?

7. Závěrečné hodnocení práce

Z celé práce jsem získal dojem, že při zpracování tématu zůstal autor spíše na povrchu problému a nevyužil příležitosti k hlubší analýze. Negativním rysem práce je její převažující deskriptivní charakter a nekomplexní zpracování některých témat. Problémem jsou rovněž nedostatky ve vnitřní provázanosti a struktuře textu, jakož i v aplikaci vybrané metodiky. Přesto si myslím, že autor by měl dostat příležitost svůj postup zdůvodnit a práci proto s rozpaky doporučuji k obhajobě s výsledným hodnocením **dobře**.

V Praze dne 22. srpna 2014

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.